

. Малък Сечко, майстор славен, с майсторлъка си прославен:
сутрин седне, па не става - шие, кърпи, прекроява.
Взел кожата на земята, па го реже и премята.
Реже, реже, после шие и под него пак се скрие...Стоян ДРИНОВ

Куряж

Списание за социални права и интеграция • Година XXVII • Брой 2 • февруари • 2018 г. • Цена 0.50

ОСВОБОЖДЕНИЕТО

Макгахан: «Аз
мисля, че хората в
Англия и изобщо в
Европа имат доста
погрешна предста-
ва за българите....»

Александър II-
Цар Освободител

Натали: Коя съм аз?!
Човек с неугасващи мечти.

В памет на Лили Шмидт

Акцент	ОСВОБОЖДЕНИЕТО	3, 16
	ДОБРИТЕ ВЕСТИ ИДВАТ С КУРАЖ	4 - 15
Кореспонденции от Кюстендил, Долна баня, Кубрат, Омуртаг, Исперих, Пещера, София		
	СПРАВОЧНИК	24 - 27
	АРТ-СЕДЯНКА	28 - 33
	Здравословно	34 - 36
	Любопитно	37 - 39
	Паметта на България	40

Празници през февруари

Св.Трифон - Зарезан, денят на лозата и Виното
(По нов стил на 1, а по стар - на 14-ти)

**Ще празнуват
и Влюбените ...**

Честит
Свети
Валентин!

ОСВОБОЖДЕНИЕТО

МАКГАХАН ЗАЩИТИЛ БЪЛГАРИЯ ПРЕД СВЕТА

*Американският журналист описал зверствата в
Османската империя и участвал в Руско-турската война*

Людмила ГАБРОВСКА

Руско-турската война от 1877-1878 г. и подписването на мирния договор в Сан Стефано са едни от най-значимите събития не само в българската, но и в европейската история през последните десетилетия на XIX век. Те не само променят съотношенията на силите в Югоизтока, но и привличат вниманието на световните политически кръгове. За това принос имат не само военните действия, но и десетките приятели на страната, които се опитват да предизвикат обществен интерес в полза на България, особено в периода след Априлското въстание.

Сред първите чужденци, които разкрили на света кървавите изстъпления, бил американският журналист Джанюариъс Макгахан. По времето, когато пристигнал в страната, той вече бил обиколил света, описвайки десетки политически драми. Но нищо не можело да се сравни с изумлението му, когато видял изпепелена България през 1876 г. Неговите кореспонденции от този период

са своеобразен връх в световната журналистика. Макгахан изпълнил мисията си блестящо. Всъщност животът му е по-интересен и от най-заплетения приключенски роман.

Роден на 12 юни 1844 г. в Ню Лексингтън, Охайо, той бил дете на ирландски преселници. От съвсем млад започнал да сътрудничи на различни издания и неговата изключителна смелост да приема и най-предизвикателните задачи веднага предизвикали възхищението на читателите.

На 26 години Макгахан бил сред първите журналисти, които отразили Френско-Пруската война. Година по-късно бил на барикадите на Парижката комуна. След това заминал за Азия, за да проследи похода на руската армия в Узбекистан. През 1874 г. отразил войната в Испания, а на следващата година се включил в арктическата експедиция "Пандора". Всичките му репортажи от този период са написани с много вдъхновение

Следва на стр. 16

ДОБРОТО Е ДАР ОТ БОГА!

КЮСТЕНДИЛ

МЕМОРИАЛЕН ЗНАК В ПАМЕТ НА ЛИЛИ ШМИДТ - една крехка кюстендилка, която преди половин век съдбата отвежда в Германия отвъд желязната завеса и я превръща в легенда с нейната огромна хуманитарна дейност в подкрепа на драматично обеднелите в годините на прехода българи, бе осветен в родния ѝ град на Игнанжден – като символ, че каквото добро сторим на този ден, то ще продължи през годината и напред във времето. Той е изработен от скулптора Мите Чудомиров и е поставен в парковото пространство пред социалната трапезария в Кюстендил, основана от Лили Шмидт, грижите за която вече изцяло е поела Общината. Върху скосения гранитен блок е изписано името и

“Аве Мария”....

годините, които затварят живота на Лили Шмидт, както и текстът: “Доброто е дар от Бога!”.

За своята огромна дарителска дейност по инициатива на женското дружество „Майчина любов“, на което тя беше почетен член, през 2008 Лили Шмидт бе удостоена със званието Почетен гражданин на Кюстендил. Чрез основаната от нея във Франкфурт на Майн фондация „Помощ за България“ бла-

годарение на своя огромен авторитет и силни контакти с правителствените и граждански среди в Германия тя успя да осигури за нужда-

Отец Светослав освещава паметника

ещите се свои сънародници десетки тирове с хранителни продукти, дрехи, медикаменти, оборудване за болнични и социални заведения, както и сериозни парични средства. С част от тях десет години бяха осигурявани продуктите за социалната трапезария, режийните разноски по поддържането на която се осигуряваха от

Община Кюстендил. Кюстендилската трапезария за бедни беше първата в страната, която всекидневно и целогодишно осигуряваше топъл обяд на самотни възрастни, инвалиди и други хора с тежък социален статус. Лили Шмидт положи неимоверни усилия трапезарията да е не просто място, където се пълнят канчета за бедните, а да се превърне в институция, която социализира изпадналите в беда хора, подкрепя ги емоционално и им дава възможност сами да търсят – доколкото е възможно, пътища за подобряване на своя труден живот. За мащабната ѝ хуманитарна дейност „швестер Лили“ бе наградена от президента на Германия с медал за благотворителост „Фердинанд Кройц“, а българският президент Георги Първанов ѝ връчи орден „Мадарски конник“. Кюстендилският клуб „Вяра, Надежда и Любов“ пък в знак на признателност за нейната съпричастност към дейността му я удостои на специално тържество с почетен знак за 90-годишнината ѝ.

На освещаването на мемориалния знак присъстваше цялото женско дружество „Майчина любов“, чиито членки години наред напълно доброволно работеха за съществуването на трапезарията, като сами

▶ ДОБРОТО Е ДАР ОТ БОГА!

издирваха нуждаещите се от подкрепа хора, всекидневно даваха дежурства при раздаването на храната, грижеха се за сметките и контролираха цялостната дейност на структурата. Събитието почетоха кметът Петър Паунов, заместник-кметове, социални работници, представители на Съюза на инвалидите, на сдружение „Кураж“ на ДВХФУ „Ильо Войвода“, столуващи от трапезарията, както и десетки граждани, дошли да изразят преклонението си пред тази забележителна жена. Скромният паметник бе направен със средства от фондация „Помощ за България“. Приживе Лили Шмидт остави на разпореждане на женското благотворително дружество известна сума, с която нейната хуманитарна дейност бе продължена. С част от тях бяха закупени климатици за няколко отделения в кюстендилската многопрофилна болница, а за големите християнски празници Великден и Рождество се осигуряват помощи за отлични ученици от семейства в затруднено материално положение. Десет отличници от две кюстендилски училища получиха своя коледен дар при освещаването на мемориалния знак.

Лили Шмидт ни напусна през 2016 г. на 91-годишна възраст, като остави след себе си не само спомените за неизброимите си благородни дела, но и посланието, че доброто е дар от Бога и че животът ти не може да бъде щастлив и пълноценен, ако не си в състояние да обръщаш очите и сърцето си към хората, нуждаещи се от подкрепа. В деня на освещаването му мемориалният знак за Лили беше отрупан с цветя на признателност, а край него цигуларят Димитър Хлебаров изсвири „Аве Мария“ – както при сбогуването с нея. Вече има къде да положим цветете в памет на Лили Шмидт. В забързания ни делник този гранитен къс и ще ни подсеща, че доброто е дар от Бога и че винаги можем да намерим Пътя, ако го търсим със сърцето си. Но най-хубавият знак, че помним прекрасната Лили и нейното уникално дело, ще бъде всеки безкористно направен жест на милосърдие и човечност към някого, който живее с тъжната мисъл, че е забравен от Бога. А Бог не забравя... ■

Виолета АТАНАСОВА

Председател на женско дружество „Майчина любов“, Кюстендил

**Снимки: Мартин ПЕТРОВ,
ДВХФУ „Ильо Войвода“**

ДОЛНА БАНЯ

Любомир КУЗЕВ

Членовете на Сдружението на хората с увреждания "Венетица" в Долна баня се събраха след поредицата от януарски празници на първата си сбирка от новата година.

Председателката инж. Светла Стоименова след като поздрави всички присъстващи с настъпването на Новата 2018 година, пожела на своите членове здраве и благополучие, след което припомни за хубавите първи в началото на годината празници - Васильовден, Йордановден, Ивановден, Бабинден, Денят на родилната помощ и други. Направена бе подготовка и за предстоящото честване на традиционния празник „Баба и внуче“

в клуба на инвалида.

На първата сбирка на дневната седянка бе почетена 170-та годишнина от рождението на големия български поет и революционер Христо Ботев, както и 140-та годишнина от Освобождението на Долна баня от турско робство.

За отминалите свои празници на малка патерица естествено почерпиха именниците Василка Дамянова, Василка Стоичкова, Веска Фърчова, Йорданка Джамбазова и Йорданка Хаджигеоргиева.

В края на срещата всички с интерес проследиха наскоро снимания в рилския град телевизионен филм „Спомени за Венетица“. ■

Светломир КИРОВ

КУБРАТ

Ежегодно ПК "Наркооп" в Кубрат с председател Искра Антонова организира и реализира различни благотворителни инициативи и кампании. Тесно са предназначени за деца и хора от различни социални групи. Така бе и през изминалата 2017 година. Част от последните прояви бяха по време на Коледните и Новогодишни празници в община Кубрат. По време на тях кооперацията дари с празнични пакети Детската ясла, детските градини и училищата в общината, възрастните хора от Дома за стари хора в с. Тертер и от социалните патронажи към ДПС - Кубрат. Дарения бяха направени и на клуба на хората с увреждания и пенсионерския клуб в Кубрат, за децата в неравностойно положение от общината, за ветераните от войните.

С решение на УС на ЦКС Центърът за социална образователна подкрепа (бившо ПУИ "Д-р Петър Берон") в Кубрат бе определен за един от 7-те дарени организации на нуждаещи се деца и възрастни хора/ от страната. Дарението бе в размер на 500 кг основни хранителни продукти с марката КООП, включващи ориз, ►

КУБРАТ

захар, брашно, боб, леща, сол, олио, оцет и други. То е част от многото благотворителни дейности на втората благотворителна кампания през 2017 г. под наслов "КООП=СООР: Да изградим заедно по-добър свят

сега". Освен това извън тази кампания кооперацията направи дарение на центъра - огромна празнична торта на коледното им парти /на снимките/, както и други сладки лакомства за всяко дете.

Много подаръци и лакомства получиха и всичките 75 деца - най-малките членове на кооперацията. Това стана на голямо коледно парти в сладкарницата на кооперацията с детска дискотека, аниматори и разбира се Дядо Коледа. ■

Приключи изпълнението на проектните дейности по проект "Подкрепа за независим живот" в община Кубрат. Той се осъществи с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси - 2014 - 2020 г", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Проектът за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване стартира на 01.11.2015 г. Той продължи две години и два месеца и се финансира с близо половин милион лева от ОП "Развитие на човешките ресурси - 2014 - 2020 г".

По проекта бе разкрит Център за почасово предоставяне на социални услуги в домашна среда, където се предоставят интегрирани социално-здравни услуги, провеждат се супервизии на личните асистенти и се осигурява мотивационна или друг тип подкрепа на потребителите с цел придобиване на умения за посрещане на базисни нужди и преодоляване на социалното изключване извън работното време на личния асистент и след приключването на проекта. Освен в помощ на нуждаещите се, проектът подкрепи и техните роднини, кои-

► то бяха извън пазара на труда, за да се грижат за близките си.

През периода центърът е предоставил интегрирани услуги на 106 потребители, като грижи за тях са положили общо 76 лични асистенти и 4 медицински лица. Усвоените средства възлизат на 498 248,45 лева. Проведени са 71 супервизии на персонала, предоставящ социалните услуги. На 272 потребители са оказани мотивационна или друг тип подкрепа, както на тях, така и на техните семейства.

Осигурена бе ежемесечно медицинско консултиране на потребителите от целевите групи по проекта. Социалните работници към Центъра за почасово предоставяне на социални услуги в домашна среда, извършваха ежемесечни посещения в домовете на ползвателите на услугите, с цел изследване мнението на потребителите на получаваната услуга.

Като заключение се налага мнението, че проект с таква обществено значение трябва да има своето продължение. ■

Екатерина ХРИСТОВА

ОМУРТАГ

Половин милион лева вложи Община Омуртаг в осигуряване на помощ за независим живот на хора с увреждания и възрастни над 65 г. В рамките на две години Общината изпълнява проект, чиято крайна цел бе подобряване качеството на живот на хората в неравностойно положение и възможността за връщането на реалния пазар на труда на лицата, които полагат грижи за близките си с увреждания. Като част от проекта „Помощ за независим живот“ бе продължена и разширена дейността на рано създаденото звено за услуги в домашна среда, както и за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда. „Предвид демографската тенденция в България и в

частност в Община Омуртаг, свързана със застаряване на населението, отчитаме нарастване на потребността от грижа за нуждаещите се хора. С настоящия проект се целеше да се подобри достъпът до основни социални и здравни услуги и да се постигне независимост и социална интеграция за хората с увреждания и възрастните наши съграждани” – коментира ръководителят на проекта Румяна Илиева.

В началото на януари 2016 г. стартира предоставянето на почасови услуги за лична помощ, комунално-битови и социални дейности за 31 лица с трайни увреждания, включително и деца, както и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване. По-късно ►

ОМУРТАГ

бяха включени още 44 потребители на услугите, катодокраяна проекта общо 98 души се възползваха от услугите предоставени от звеното.

Желаещите да участват в социалния проект са били много повече от заложените, посочи още Румяна Илиева. Тя поясни, че услугата в община Омуртаг ще продължи да се предоставя и през 2018 г., като финансирането на дейностите ще бъде поето от държавата.

Очакванията са, още в началото на годината, с министерско постановление, средствата да постъпят в общинската хазна. ■

Ангел НИКОЛОВ

ИСПЕРИХ

В клуба на социалния дом в град Исперих се събраха диабетици от града, за да учредят сдружение с нестопанска цел „Диабет Исперих“. Тое с председател Митко Николаев. В района на общината има над 300 членове на Нациоланото сдружение „Диабет“, преддиабет и метаболен синдром. Досега Исперихчани нямаха своя самостоятелна организация. Вече е изградена такава.

Основната дейност на сдружението ще бъде насочена към профилактиката на диабета и услуженията му. Ще се провеждат срещи на хората в риск и организиране на празненства.

На учредняването на сдружението присъства директорът на дирекция „Хуманитарни дейности“ в Община Исперих Исмаил Айдын. Той приветства присъстващите от името на кмета на Общината Бейсим Руфад и им поднесе голяма саксия със цветя, с пожелание да се подобри качеството им на живот.

Пенсионираната бивша учителка Димитричка Цонева, която е поставила началото на клуба и е член на управителния съвет на сдружението събщи за официалното му откриване. Тя посочи, че Сдружение „ДиабетИсперих“ е самостоятелно и е със съдебна регистрация. В близко време предстои да бъде направено лого на клуба и ще се проведе здравно-просветна дейност на страдащите

- от диабет. Ще бъдат поканени и специалисти – ендокринолози за здравна просвета. Предвижда се и закупуване на глюкомери, апарат за кръвно налягане със цел изследване здравното състояние на диабетиците. Има уверение от кмета на Исперих Бейсим Руфад за съдействие на тази инициатива. Сдружение „Диабет“ ще проведе скрининг в града и населените места в общината за откриване на нови болни със скрит диабет.

Мехмед Дахил - член на управителния съвет раздаде на всички брошури със съвети и данни относно консумацията на сладки храни от диабетиците.

Те ще се съобразят кои храни увреждат тяхното здраве. Коментирано бе на срещата, че в страната има

регистрирани 500 хиляди диабетно болни хора.

Всички присъствали на учредителното събрание бяха поздравени с хубава програма, изпълнена от млади самодейци от читалище „Съзнание“ 1891 с ръководител Виолета Чикова.

Децата бяха аплодирани от присъстващите, които останаха много доволни от програмата. Членовете на сдружение „Диабет Исперих“ обещаха в близко време да се съберат отново заедно и да развиват активна дейност. ■

Нена БИВОЛАРСКА

ПЕЩЕРА

ЦЕНТЪР ЗА ГРАЖДАНИ улеснява достъпа до услуги за хора с увреждания в Община Пещера. Изцяло обновена ще бъде до Нова година сградата на община Пещера. Вече два месеца в нея текат мащабни ремонти. Зданието ще бъде saniрано, с подновена дограма, предстоят и вътрешни подобрения – ще

бъдат подменени електро и ВиК връзките, както и всичко в санитарните възли, които бяха в окаяно състояние. Предстои закупуване на нова техника, която ще замени ползваните в момента над 15-годишни компютри, принтери, скенери.

Пещера е единствената местна администрация в страната, която добави имоти ►

ПЕЩЕРА

към активите си – преди време беше купен изоставен от 26 години ресторант, представляващ част от партера и избени помещения в сградата и пристройка, общо за малко над 200 000 лв., като още след сделката от местната власт обявиха намеренията си да превърнат заведението в център, събиращ всички общински услу-

ги за граждани на едно място. Парите за покупката бяха осигурени с продажбата на емисия на общински облигации.

Бившият ресторант ще бъде изцяло ремонтиран и саниран, като занапред ще бъде Център за обслужване на граждани. Целта е да се подобри достъпът на хората до услуги, които ще са на едно място, достъпно за възрастни, хора с увреждания и бебешки колички. ■

ОБЩИНА ПЕЩЕРА КАНДИДАТСТВА С ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

по процедура „Развитие на социалното предприемачество“ на ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020 г. Целта на процедурата е да се улесни достъпът до заетост и да се осигури подкрепа за социалното включване на уязвими групи чрез създаване на подходящи условия за тяхната професионална интеграция в сферата на социалната икономика. Процедурата се реализира в рамките на приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, Инвестиционен приоритет 4 „Насърчаване на социалното предприемачество и на професионалната интеграция в социалните предприятия и насърчаване на солидарната икономика с цел улесняване на достъпа до заетост.“

Специфична цел по проекта е увеличаване броя на заетите в социалните предприятия, след получена подкрепа. Размерът на безвъзмездната финансова помощ за едно проектно предложение е от 50 000 лв. до 391 166 лв., като тя може да покрие до 100 % от общо допустимите разходи по проекта.

Крайният срок за изпълнение на дейностите е 31.12.2019 г.

В проектното предложение на община Пещера са предвидени реализирането на дейности за психологическо подпомагане, мотивиране, социална и професионална интеграция на лица от уязвимите групи, с цел насърчаване участието им на пазара на труда и създаване на умения за успешно справяне на работното място и/или адаптиране към работните условия при включването им в заетост.

Лицата, попадащи в целевите групи на проекта ще имат възможност за мотивационно обучение за подобряване на жизнения си стандарт, за осигуряване на заетост, за приобщаване, възможност за активно участие на пазара на труда и нов старт в живота.

Реализирането на проекта на територията на община Пещера ще ►

- ▶ бъде в подкрепа на хората с увреждания, продължително безработни лица, безработни лица с трайни увреждания, безработни лица - самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 5-годишна възраст, безработни над 54-годишна възраст за адаптирането им към новите работни места с цел посрещане на настъпващите бързи промени и изисквания на пазара на труда. Проектът ще спомогне за преодоляване на бедността и социалното изключване чрез разкриване на нови работни места. ■

ДОЛНА БАНЯ

Любомир КУЗЕВ

На малка патерица в деня на поредната сбирка на дневната седянка членовете на Сдружението на хората с увреждания „Венетица“ в Долна баня отпразнуваха своя традиционен празник „Баба и внуче 2017“, посветен на Деня на родилната помощ и Бабинден по старому.

В началото на празничната среща председателката на долнобанската организация на инвалидите инж. Светла Стоименова поздрави всички присъстващи баби, като припомни за отбелязването на Бабинден от древни времена до днес и ритуалите, свързани с този празник.

Тази година специалното послание на всички присъстващи в клуба бе към баба Даниела Тодорова и нейната малка принцеса-двумесечната внучка Деа, която е петото ѝ внуче. По традиция баба Даниела поля на медицинската сестра Мария Георгиева, след което председателката инж. Светла Стоименова ѝ връчи специално изработената за празника картичка-пеленка за „Главна баба 2017“ и подарък за бебето.

Последваха куп номинации за прабаби и баби за отминалата година.

За най-богатата златна баба бе отличена Николина Михайлова с шест внука и два правнука, последвана от най-богатата сребърна баба Лиляна Янкулова с четири внука и два правнука. Наградени бяха още и Цветанка Петкова, Иванка Николова и Петрана Симонова с приза за най-богатите сребърни баби, а Милена Танчева се окичи с наградата най-богатата дамска баба. Специална награда имаше естествено и за бабата доайен Мария Къосева. ▶

ДОЛНА БАНЯ

Последваха наградите за бабите - героини с внучета: Веска Фърчова - най-богатата долнобанска баба - обединител 2017, Йорданка Хаджигеоргиева - най-богатата долнобанска баба с международно участие, Василка Дамянова - най-добрата сребърна долнобанска баба, Мария Торошанова - най-всеотдайната сребърна долнобанска баба, Йорданка

Джамбазова - най-богатата долнобанска баба с европейски вкус. Мария Георгиева получи приза за най-борбената баба за 2017 година, Лиляна Иванчева за баба - орлица, Василка Дамянова, Елена Кошева и Лиляна Трифонова за баби - героини, Димитрия Янинска за заслужила долнобанска баба, а Василка Стоичкова за баба - закрилница.

След толковата много номинации и награди - красиви картички - пеленки, изработени с много любов и съдействие от Адриана Благоева и Емилия Симонова, всички се почерпиха с по традиция с греяна ракия и червено, а празничната трапеза бе отрупана с вкусни погачи и баници, салати, мезета и сладкиши. На изпроводяк всички се повеселиха с любими долнобански песни и хора. ■

Лилия НИКОЛОВА

СОФИЯ

«Добър ден, мамо! Много ли кашци обиколи? Много ли се измори?» - пита снахата своята свекърва, известна като една от най-добрите баби, акуширащи на родилки в селото...

Така започна в НЧ „Бели брези-2007“ събитието, посветено на Бабин ден или като е известно по новому - Ден на родилната помощ. Събитието бе организирано от НЧ „Бели брези-2007“ съвместно с Дружество на инвалидите „Бели брези“. И макар сутринта да бе навалял педя сняг и организаторите се притесниха дали ще дойдат хората, това се оказа напразно. Жените заприиждаха усмихнати, зачервени от студа с приятно вълнение от предстоящата възстановка на обичая Бабин ден. И всяка носеше в ръце по нещо приготвено – за празничната трапеза, според както изисква обичаят.

Облечени специално за случая, закичени с китка здравец и венче на главите, невестите се скупчиха около бабата, за да ѝ целунат ръка, да ѝ поднесат своите дарове в знак на благодарност заедно е помогнала ▶

- на рожбите им да се явят на бял свят. Една от тях бе с невръстно дете на ръце. Тя поля с менчето вода на бабата, подаде й сапун да си измие ръцете, а бабата занарежда:

- Както се плъзга този сапун, така лесно да раждат булките!"

После подскачи три пъти, поръси вода с вързана с червен конец

китка от здравец и нарече:

- Да е на берекет годината! Която е родила за първи път,

догодина да повтори, която е родила втори път – да потрети. Да се раждат здрави и силни деца, да се множи нашият народ.

Бабата окъпа невръстното детенце, помаза му бузките с мед,

та да е сладко и да привлича ергените, завърза му червен конец на ръчичката против зли сили и уроки. Невестата целуна ръка на бабата и я дари с кърпа. Подир нея и другите сториха същото. Бабата прикади с тамян край полите на невестите – да бягат зли сили от тях, да зачеват и се плодят.

Дойде ред и бабата да бъде окъпана – така нареченото влечугане. Невестите подхванаха бабата под мишците и я упътиха наужким към реката, подплисквайки с длани студена вода, та да е здрава бабата и още дълги години да бабува в селото. Залата се изпълни с усмивки, настроението завладя всички. Понесоха се песни, закачки, шеги. После, според както гласи обичаят, сръчните невести подредиха пъстра трапеза от това, което бяха приготвили и донесли - баница, красива погача, за да е на берекет, да ни следват красота и богатство, единение и човечина. Заискря и червено вино и веселбата продължи...

Нека са живи традициите български. Нека обръщаме по-често лице към корените си, да съхраним ценностите и да ги носим и пазим като въглени в шепите и в сърцата си. И да ги предадем на дъщерите и синовете си, за да е жива българщината. ■

МАКГАХАН ЗАЩИТИЛ БЪЛГАРИЯ ...

Продължение от стр. 3

и топлота, които ги различават рязко от преобладаващите сухи и протоколни кореспонденции.

Такива са и статиите му за България.

Макгахан бил един от първите чуждестранни репортери, които пристигнали в България след разгрома на Априлското въстание. Като специален пратеник на лондонския вестник "Дейли нюз" първоначално е трябвало само да направи

анкета за престъпленията във въстаналите райони заедно с американския консул в Цариград Юджийн Скайлър и руския представител княз Алексей Церетелев. Но когато видял трагичното положение в страната, той не се задоволил само със статистическите факти. Макгахан направил достойние на цялата световна общественост зверствата, извършвани от турските власти. Въпреки очевидните трудности той обиколил Перущица, Батак, Панагюрище, Клисурса, Пловдив. При това успял

да направи нещо изключително трудно: да се пребори с дипломацията на Британската империя, начело с министър-председателя Дизраели. Подкрепящ целостта на Османската империя, англий-

ският премиер твърдял, че фактите за зверствата са силно преувеличени.

"В очите на г-н Дизраели - писал Макгахан - голямото престъпление не е това, че са убити хиляди и хиляди души невинен народ, а това, че във

Паметникът на Макгахан в Елена

вестниците е публикувана цифрата 30 000 убити, когато тя показвала само 25 000. Оскърбителната грешка не била в посичането на хиляди малки деца, а в това, че за тях било писано да са хиляда, когато в действителност те били 999..."

В борбата си срещу тенденциозната външна политика на Великобритания Макгахан бил подкрепян и от други привърженици на справедливостта - водача на Либералната партия Уилям Гладстон, консула в Цариград Юджийн Скайлер, френските публицисти

► Иван дьо Вестин, Емил Жирарден, Камий Пелъотан, Франсоа Бианкони, мнозина известни писатели като Юго, Достоевски и Тургенев.

Благодарение на изобличителните свидетелства на Макгахан в Англия били устройвани митинги, на които били гласувани повече от 500 резолюции в подкрепа на българския народ. Организирали се доброволни комитети за събиране на помощи и изпращане на петиции до правителството.

"Гледано от нашето място, Батак напомняше нещо сходно с развалините на Херкулан или Помпей - написал Макгахан. - Не беше оцелял нито един покрив, нито една стена. Всичко беше маса от развалини, сред които се издигаше и достигах до нас дълбок, оплакваш тон, подобен на оплакването, с което ирландците изпращат своите мъртъвци. Стонът изпълваше малката долина и се възнасяше във вой. По-късно, когато влязохме в градчето, ние разбрахме този звук. Отново погледнахме грамадата от черепи и скелети пред нас. Забелязахме, че всички те са малки и че парчетата облекло, смесени между тях и пръснати наоколо, бяха части от женски принадлежности. Тогава всички те са били жени и момичета.

От седлото на коня преброих над сто черепа без да включвам тези, скрити под другите кости на страхотната грамада, нито тези, разпилени надалеч из нивите. Почти всички черепи бяха отделени от останалата част на костите, почти всички скелети бяха без

глави. Тези жени до една са били обезглавени..."

Макгахан не се поколебал да опише и потресаващата картина, посрещнала го в черковния двор.

"Това беше ужасяващо зрелище - зрелище, което ще ни преследва цял живот... Малки бебешки ръчички, протегнати, сякаш молеха за помощ; бебета, които са умрели, учудени от яркия блясък на сабята и червените ръце на свирепеоките мъже, които са я размахвали... Никога не съм могъл да си въобразя неща, ужасяващи до такава степен. Върнахме се обратно, отровени и убити, с виене на свят, доволни да излезем отново на улицата и да напуснем страшния дом на чумата..."

Освен покъртителни свидетелства на зверствата, Макгахан описал една от най-правдоподобните картини на характера и традициите на българите. С това той дръзнал да обори заблудите и предразсъдъците на голяма част от европейската общност.

"Аз мисля, че хората в Англия и изобщо в Европа имат доста погрешна представа за българите. Винаги чувах да се говори за тях като за обикновени диваци, които не били по-цивилизовани от американските индианци. Трябва да си призная, че самият аз, и то не много отдавна, не бях далеч от поддържането на същото мнение.

Аз бях учуден и вярвам, че по-вечето от моите читатели също ще се учудят, когато научих, че почти няма българско село без училище. Тези училища там, къде-

► МАКГАХАН ЗАЩИТИЛ БЪЛГАРИЯ ...

то не са изгорени от турците, са в цъфтящо състояние. Те се издържат посредством доброволен данък, с който българите се самооблагат не само без да бъдат принудени от правителството, но и напук на всички спънки, създавани от корумпираните турски власти. Образованието, което се дава в тях, е безплатно и всички - бедни и богати - се възползват от него. Няма българско дете, което да не знае да чете и пише.

И накрая, процентът на грамотните в България е толкова голям, колкото в Англия и Франция. Питам се дали европейците, които говорят, че българите били диваци, са уведомени за тези факти?"

Заради своята изключителна самоотверженост Макгахан се превърнал в един от най-уважаваните общественици в Европа. Със своите статии той успял драстично да преобърне мнение-

то на световната общност. Дори се записал като доброволец в Руско-турската война и преминал Стара планина, за да отразява отблизо хода на събитията. Именно неговите репортажи от тези години изиграли значителна роля в политическите дискусии относно съдбата на поробените народи. Но Макгахан не могъл дълго време да се радва на свободата, извоювана за българите.

Макгахан починал малко след подписването на Санстефанския мирен договор, на 9 юни 1878 г., след като се заразил с тифус. За своя 34-годишен живот Макгахан успял да направи повече, отколкото мнозина български държавници за цялото си съществуване. Затова ненапрасно на гроба му пише "ОСВОБОДИТЕЛЯТ НА БЪЛГАРИЯ".

Източник: www.ivoso.blog.bg

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА ЕДИН НАРОД

Слово за Освобождението на България

Блаженопочившаго освободителя нашего императора Александра Николаевича и всех войнов, падших на полибрани за веру и освобождения отечества нашего, да помянет Господ Бог во царствии Своем.

(Възглас от Великия вход)

В православните храмове из

цялата ни страна всеки път, когато се отслужва божествена света Литургия, по време на Великия вход ние, духовниците, възгласяме към Бога да спомене в Своего царство Царя-Освободител Александър Втори и хилядите български опълченици, руски, украински, белоруски, румънски и фински ►

► воини, пожертвали живота си за Освобождението на България.

Днес към нашите молитви се присъединяват и всички родолюбиви българи, които с благодарност и признателност отдават почит пред паметта на загиналите за свободата на Отечеството ни.

Датата Трети март отбелязва възкресението на един народ, който близо 500 години беше без своя политическа и духовна свобода, народ, чиято висока самобитна духовна и материална култура бе подложена на унищожение.

Като светлина в мрака на петвековната нощ светеха огнищата на духа манастирите. От тях изтичаха освежителни струи и кърмеха българския народ с християнската вяра, поддържаха националното му съзнание.

Мъченици за вярата и уърдни книжовници клирици и миряни, съхраняваха духовното наследство, докато дойде времето на Възраждането, когато великият хилендарец преподобни Паисий запали огъня на националното пробуждане чрез искрящата родолюбива "История славянобългарска".

От излизането на дивната история на предивния български монах до подвига на братята-руси за освобождението на България пътят бе по-кратък, макар много стръмен и кърваво-мъченически: път на неумолима борба за роден език, за богослужение на църковнославянски, за църковна независимост, за родно училище. Борба повсеместна, в която участваха с перо и

ИмператорАлександър II

оръжие монаси и свещеници, учители и родолюбиви занаятчии и търговци, селяни и граждани, устремени към изгрева на свободата.

Освободителната война на братята-руси и Освобождението на България, които изправиха българския народ

на краката му, са естествен завършек на националната българска революция, която през десетилетията на нейния живот и особено през 1876 година годината на Априлското въстание струваше много човешки жертви.

В последните години се чува различни гласове в публичното пространство: че когато император Александър Втори подписвал Манифеста за обявяване на Руско-турската ►

► ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА ЕДИН НАРОД

война, се ръководел не от любов към поробените братя-славяни, а от имперски амбиции; че не трябва да честваме Трети март като национален празник, защото свободата ни не е извоювана с усилията на българския народ, а ни е донесена даром на върха на руските щикове и др. Такива изявления са израз на неблагодарност и непризнателност не само към нашите освободители, но и към всички знайни и незнайни родолюбиви българи, които със своята саможертва подготвиха, проправиха пътя на нашето Освобождение.

Нека не забравяме, че Бог е Този, чрез Когото ние «живеем и се движим, и съществуваме» (Деян. 17:28), че всичко става по Негово съизволение, че свободата ни е дар от Бога, дар изстрадан и измолен вследствие воплите и молитвите на измъчения български народ. Свободата е Божи дар и ние трябва да сме благодарни за нея не само на Бога, но и на тези, чрез които Той е осъществил Своя промисъл и ни я е дарил. Амин.

Свещ. Йоан Карамихалев
Църковен вестник

Александър II Николаевич е император на Русия, цар на Полша и велик княз на Финландия (1855 – 1881 г.) от династията Холщайн-Готорп-Романов. Александър II е известен с либералните реформи, които извършва в руското общество. Най-значима сред тях е отмяната на крепостничеството през 1861 г., която му донася прозвището Цар Освободител. В България това прозвище се свързва най-вече с победата му в Руско-турската война през 1877 – 1878 г., вследствие на която част от българските етнически територии са освободени от петвековното владичество на Османската империя и стават автономно княжество. След 1866 г. срещу него са извършени 8 атентата.

СНИМКИ ОТ РУСКО-ТУРСКАТА ВОЙНА 1877-1878 ГОДИНА

Румънският крал
Карол I с охраната си
пред втория си щаб в
Пордим - 1877 г.

Императорска охрана
- казаки от Кубань -
1877 г.

Великият княз Николай
Николаевич в Търново след
превземането на града -
30 юни 1877 г.

▶ СНИМКИ ОТ РУСКО-ТУРСКАТА ВОЙНА ...

Грузински
офицери в
състава на
руската
войска
1877-1878 г.

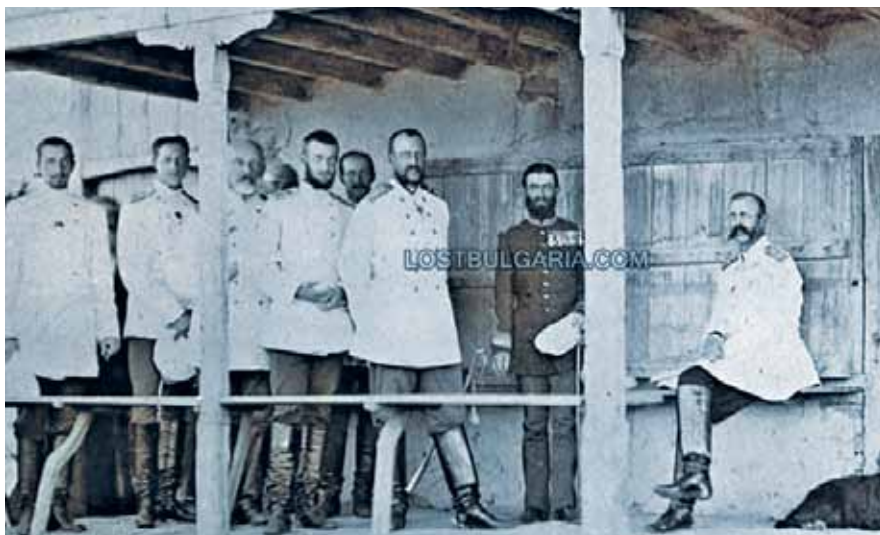
Началник щаба на
българското
опълчение
граф Фьодор Келер,
награден с орден
"Св. Георги" IV
степен след боя при
Шейново -
заснет в Котел
1878 г.

Поручик Трофимов, 55
пехотен Подолски полк,
който извършва десанта
при Зимнич-Свищов -
1877 г.

Лазо
Писковски,
опълченец от
VI дружина
при
майор
Николай
Беляев - 1878

Пред къщата на хаджи Николи, в която се помещава Главната щаб-квартира на руската войска - отдясно наляво: Н.В. Императорът Александър II (седнал), румънският княз Карол I, Великият княз Николай Николаевич, Великият княз Сергей Александрович и други висши офицери, крайният вляво - бъдещият български княз Александър Батенберг - Горна Студена край Свищов, август 1877 г.

Осетинци, етническа военна част в състава на руската армия, сражаващи се в Руско-турската война 1877-1878 г.

Първият японец, стъпил на българска земя, участник в Руско-турската война на страната на Русия, начело на взвод при обсадата на Плевен, генерал-майор Барон Сейго Ямадазава

ВЕСТИ ОТ МТСП

100 нови социални услуги за хора с увреждания ще бъдат създадени до 2021 г.

100 нови социални услуги в общността за над 2000 лица с увреждания и възрастни, които не могат да се обслужват сами, ще бъдат създадени до 2021 г. Това предвижда Планът за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа за периода 2018-2021 г., който беше одобрен от правителството. Над 30 000 души с увреждания и възрастни хора ще могат да ползват патронажна грижа и социални услуги в домашна среда – личен асистент, социален асистент и домашен помощник, през следващите четири години.

Основната цел на плана е да се подобри качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора чрез осигуряване на мрежа от услуги и мерки за подкрепа в общността. Документът включва мерки за управление на социални предприятия за насърчаване на трудовата заетост на хората с увреждания, подобряване на нормативната уредба и ефективността на системата за дългосрочна грижа и обучения за повишаване на капацитета на специалистите в тази област.

Включени са и дейности за закриване на 10 специализирани институции за лица с психични разстройства и умствена изостаналост с недобри условия на живот. От тях ще бъдат изведени над 700 потребители, за които ще се осигури качествена грижа чрез осигуряване на социални услуги в общността, включително и от резидентен тип.

Финансирането на мерките по плана ще е по линия на оперативните програми „Развитие на човешките ресурси“ и „Региони в растеж“ и от държавния бюджет. ■

Заместник-министърът на МТСП Росица Димитрова посети Дома за възрастни хора с умствена изостаналост в село Славовица и Националния център за рехабилитация на слепи в град Пловдив

Към момента в Дома за пълнолетни лица с умствена изостаналост в с. Славовица, общ. Септември са настанени 48 жени. Социалната услуга е възложена за управление на фондация „НЕТ“ за срок от пет години. Зам.-министър Димитрова разгледа материалната база на дома и възможностите за занимания на потребителите. Тя посети и НЦСР за слепи в Пловдив, който разполага с модерна база за обучение на хора с частично или

► изцяло загубено зрение. Центърът провежда курсове за ориентация на слепите, както и професионални обучения. Над 4000 клиенти и техните близки ползват целогодишно услугите на центъра и регионалните му структури. Легловата база за клиентите от страната е с капацитет 32-ма души. Целта на основната рехабилитация е да възстанови социалните функции на клиента със загубено зрение, за да постигне в оптимална степен самостоятелен и независим живот. Обучението по ориентиране и мобилност е сред първите задачи на преподавателите в центъра. Първоначално за целта се използват макети на централната градска част и гарата в Пловдив, а след това обучението е в градска среда.

Специалистите изготвят индивидуални програми за зрителна рехабилитация в зависимост от зрителното заболяване. Усвояват се полезни умения за ежедневните дейности в дома - гладене, пране, чистене, готвене, поливане на цветя. През последните две години се възстановява интереса към Брайловото обучение. Професионалните курсове продължават 6 месеца. Около 80 клиенти със зрителни проблеми са преминали курсове за масажисти, като почти всички са успели да се реализират на пазара на труда. Центърът предлага и обучение по тапицерство, ръчно художествено плетиво, текстообработка и обучение за офис секретари. Планира се обучение по цветарство и озеленяване. НЦСР на слепи провежда скрининг на зрението в детските градини. Със специално насочена към зрящите деца книжка се обясняват потребностите на незрящите деца, ако има интегрирано дете в класа. ■

ПО ИНИЦИАТИВА НА ЗАМ. МИНИСТЪР РОСИЦА ДИМИТРОВА екип на МТСП проведе среща с майки на деца и младежи с увреждания. Бяха обсъдени предложенията на родителите за промени в законодателството, свързани със социалното включване и създаването на по-добри възможности за интеграция на хората с увреждания.

Заместник-министър Димитрова подчерта, че при реализирането на политиките в тази област целите на МТСП са да осигури адекватна подкрепа за детето или пълнолетното лице с увреждане и да гарантира успешното изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа и Националната стратегия за хората с увреждания. Тя припомни, че предстои сформиране на работна група за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания. Подготвя се и промяна на механизма за предоставяне на медицински изделия и помощни технически средства, с оглед намаляване на административната тежест при получаването им от лица с увреждания, както и актуализиране на списъка с медицински изделия. От своя страна майките на деца с увреждания представиха предложенията си за промяна в Закона за интеграция на хората с увреждания и приемане на Закон за личната помощ. ■

Наг 30 000 хора с увреждания и възрастни ще получат личен асистент и патронажна грижа

Министерство на труда и социалната политика набира кандидатури на институции и организации за връчване на Отличителен знак за значими постижения в ефективното изпълнение на политиката по равнопоставеност на жените и мъжете.

Отличителният знак е символ на престиж и стимул за подобряване на управлението с цел постигане на равнопоставеност за всички. Наградените институции ще могат да ползват плакета за популяризиране на своята дейност.

Награждаването ще се състои в края на месец април 2018 г. Предвижда се да бъдат връчени три награди в три категории: държавни институции (централна и местна власт); стопански и нестопански организации; обществени организации и институции.

Текстът на обявлението за кандидатстване може да видите тук:

<https://www.mlsp.government.bg/index.php?section=POLICIESI&l=292&lang=>

С Постановление на МС № 305 от 19 декември 2017 г. се определя **НОВ МЕСЕЧЕН РАЗМЕР НА ГАРАНТИРАНИЯ МИНИМАЛЕН ДОХОД 75 ЛЕВА**, който влиза в сила от 1 януари 2018 г.

Новият размер на гарантирания минимален доход, променя размера на отпусканата месечна добавка за социална интеграция съгласно Закона за интеграция на хората с увреждания.

Месечна добавка за социална интеграция на хората с увреждания се отпуска според вида и степента на увреждането и индивидуалните потребностите на хората с увреждания. Тази добавка е диференцирана и представлява сбор от парични средства, които допълват собствените доходи и са предназначени за покриване на действителни разходи, направени от лицето (виж. чл. 42 от ЗИХУ). Тя се определя като процент от гарантирания минимален доход (ГМД), определен от Министерски съвет на основание чл. 12, ал. 3 от Закона за социално подпомагане. Добавката е диференцирана съобразно допълнителните разходи на лицето и се изменя както следва:

- Месечна добавка за транспортни услуги, която е в размер 15% от гарантирания минимален доход (15% от ГМД) се увеличава от 9,75 лв на 11, 25 лв.
- Месечна добавка за ползване на информационни и телекомуникационни услуги в размер на 20% от ГМД (20% от 75 лв.) става 15 лева.
- Месечна добавка за обучение- в размер на 20% от ГМД (20% от 75 лв.) става 15 лева.
- Добавката при извършено балнеолечение и/или рехабилитационни услуги, която е до трикратния размер на гарантирания минимален

- ▶ доход се увеличава от 195 на 225 лева.
- Месечната добавка за диетично хранене и лекарствени продукти - от 9,75 лв. на 11,25 лв.
- Месечната добавка за достъпна информация, която е 15 % от гарантирания минимален доход, се увеличава от 9.75 лв. на 11,25 лв. ■

ACCESS CITY AWARD 2018 - ДОСТЪПЕН ЕВРОПЕЙСКИ ГРАД

Краен срок: 11 септември 2018 г.

Всеки български град с над 50 000 жители може да кандидатства в конкурса за Достъпен европейски град. Инициативата се организира от Европейската комисия съвместно с Европейския форум за хората с увреждания за осма поредна година. Целта на инициативата е да се даде гласност на усилията на общините да направят европейските градове по-достъпни и по-добри места за живот и работа както за хора с увреждания, така и за възрастни хора. Тази година ще бъдат оценявани усилията на местните власти да направят по-лесен достъпа до обществени и частни жилищни сгради, детски площадки, работна среда, обществен транспорт и комуникационни технологии. Победителите ще бъдат наградени по време на официална церемония по случай Международния ден за хората с увреждания, която ще се проведе в Брюксел, Белгия. Конкурсът се провежда във връзка с ангажиментите на държавите-членки за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН, тъй като достъпността е един от стълбовете на Европейската стратегия за хора с увреждания на Европейския съюз „За Европа без бариери“. ■

BG05M90P001-2.008 "ПОДКРЕПА ЗА ЛИЦАТА С УВРЕЖДЕНИЯ"

Шест общини са допустими кандидати по процедурата – Плевен, Русе, Варна, Бургас, Пловдив и Столична община, а партньори могат да бъдат доставчици на социални услуги и неправителствени организации. Процедурата цели да осигури качествена грижа за хора с тежки увреждания и техните семейства, като бъдат създадени центрове за комплексна подкрепа. Стремешт е чрез осигуряването на новия тип услуги да бъде дадена възможност близките на тези хора да се върнат или да започнат работа. От новите услуги ще могат да се възползват лица над 18-годишна възраст с увреждания, включително с тежки множествени увреждания в риск и техните семейства, както и такива, които ползват резидентни услуги и техните семейства.

Пълният комплект Условия за кандидатстване е публикуван на <https://eumis2020.government.bg> ■

ЖИВОТЪТ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗЖИВЕЕ...

Галина ГАНОВА

С Натали се запознах случайно. Участваше с картините си в благотворителна изложба. Симпатично момиче с дълги коси, снежно бяла кожа и крехко тяло в инвалидна количка, зад която смирено стоеше измъчен мъж на средна възраст – бащата на Натали. Смутих се при вида на това нежно създание, към което Съдбата очевидно не е особено благосклонна. Дните на 26-годишната млада жена са борба с ужасяващо, изключи-

телно рядко заболяване - „мускулна неврална атрофия“, което от шест години насам я приковава завинаги в инвалидната количка. Така животът ѝ отрежда трудно ежедневие, в което Натали гледа небето най-често от прозореца на стаята си, а света – през монитора на компютъра си...

Не знаех как да подхвана разговора си с Натали. Чувствах се неловко занемяла, изгубила комуникативните си способности и респектирана от волята ѝ за живот. А тя - с усмивка „счупи бариерата“, уверено изричайки „Не се притеснявайте, питайте ме за всичко, което ви интересува. Свикнала съм!“

Натали Атанасова е родена през 1991 г. Болестта я сграбчва още в ранна детска възраст, но въпреки всичко успява да завърши средно образование, благодарение на самоотвержените родителски грижи и неповторимия хъс за живот и знания, скрити в тленното ѝ тяло. Заболяването все по-силно скована крайниците ѝ, пръстите все по-трудно я слушат, а тя – заклешила молива между тях, продължава да рисува прекрасните си картини. Започва едва 10-годишна с анимация, по-късно се вглежда в човешките лица и тяхното излъчване и чрез

► графика ги пресъздава върху белия лист. Сред творбите ѝ са още красиви пейзажи и емблематични за Враца забележителности, портрети от снимки и изображения от картички. „Картините ми носят удовлетворение, те са моя страст. Когато рисувам, забравям всичко...“, сподели с усмивка Натали. Освен това, тя обича историята и древните култури, слуша музика, гледа филми, а през последните години пише и стихове. На различни теми от живота – за любовта, за болката, самотата и страданието...

А то, страданието, изобилства в живота ѝ – преди три години от този свят си тръгва най-близкият ѝ човек – майка ѝ. След огромната загуба, Натали се срива. Успява да се „събере“ отново благодарение на подкрепата от по-малката ѝ сестра, баща ѝ и бабите, които с много обич ежедневно се грижат за нея.

Ех, Натали, скъпа Натали, мислех си, откъде вземаш сили да носиш на крехките си плещи тази тежка орисия?

си на моя. Заради тях събирам сили, дължа им го и най-вече на мама, която беше и е моят стимул да продължавам напред... Това е Животът – трябва да се изживее, каквото и да ни се случва. Не бива да се предаваме и да губим вяра! Със силата на волята се побеждава!“ ■

А Натали, сякаш прочела мислите ми, поясни. „Аз съм зодия близнаци. Когато в мен надвие песимистът, изпадам в черна дупка, светът край мен се срива! Но това не трае дълго! Опитвам се да прогоня тъжните емоции и си мисля за хората, които са ми дали толкова много, за онези, които са подчинили живота

Натали АТАНАСОВА

КОЯ СЪМ АЗ, коя съм аз?

Малко въгленче наскред бушуващ пожар.

Бяла гълъбица с ранено крило.

Уплашена сърна, изгубена наскред нощта.

Малко дете с маска на желязна дама.

Коя съм аз?!

Човек с неугасващи мечти.

Воля несломима, като пустинен вятър.

Душа непрестанно бореца се в живота.

Сърце, биещо в едно с пулса на любовта.

Коя съм аз?!

Огнено лято и люта зима в едно.

Буен порив и ледено безразличие.

Покорен слуга, но и силен войн.

Ангелски лебед и хищна лъвица.

Коя съм аз?! -

Всичко това...

„ДА ПЕЯ ДА СЕ НАПЕЯ“

Димитрина ГУНЧЕВА

Няма никой да допусне грешка, ако каже, че тя е апостол на българския фолклор... Особено за област Плевен

Нина Станоева на 70 години. Родена е в Пирдоп и от малка е научена на труд, отзивчивост и любов към музиката - тя хем пее, хем свири. Нейни кумири са Надка Караджова, Верка Сидерова, с които по-късно се среща, също и с Вълкана Стоянова, Йовчо Караиванов, Калинка Вълчева. Те са я прослушвали и са я насочвали към определени състави.

Явила се на прослушване в Пловдив и я приели в ансамбъл „Тракия“, но майка ѝ не ѝ разрешила, че била едва на 20 години.

Най-голяма изява има в Северняшкия ансамбъл като солист и артист цели 19 години. Пее и в други състави. Тя пее и когато е тъжна... Не са малко децата, които тя е подготвяла за прием в музикални училища.

Когато я попитат коя песен би изпяла в Космоса, тя казва - „Калиманно“. Нина има самостоятелна касета със 17 средногорски песни. Гласът ѝ е чист, ясен, звънлив, с една великолепно дикция в стила на българския фолклор. Пее песни и от Северна България, и от Родопите. Със своята дейност тя пропагандира българския фолклор.

В БНТ са излъчвани много нейни песни от филма „Песента на игличината“. Канена е да участва във „Филип Кутев“, но по жилищни причини отказва. Нейните записи са благодарение на нейния учител Лукан Савов, който ѝ е подал ръка още като малка. За участията си в прегледи на художествената самодейност е печелела и има много златни и сребърни медали, плакети и грамоти - над 40.

Сега ръководи ВГ „Феникс“ в с. Горна Митрополия - вече 5 години. Не иска пари за това, сама си плаща пътя. Понякога от състава сме събирали стотинки, за да има за път... Само за явяването на различните прегледи на художествената самодейност ИБ на СИБ ѝ поема разходите.

В. Перник на републиканските фестивали е получавала златни, сребърни и бронзови медали, плакети, грамоти и дипломи за цялостно изпълнение. На последния преглед в Смолян Валя Балканска, която беше в журито, я поздрави за нейното изпълнение на родопски песни.

Вокалната ни група „Феникс“ в с. Горна Митрополия, благодарение на нейното ръководство, също има много златни и сребърни медали, ▶

- грамоти, дипломи и плакети от национални прегледи на хората с увреждания. Послучай 55-та годишнина на „Северняшки ансамбъл“ Нина Станоева бе наградена с грамота.

Благодарим й от сърце, че е Апостол на българския фолклор - хем пее, хем свири и играе - всичко българско. ■

ВОКАЛНА ГРУПА «ГОРСКА ТЕМЕНУЖКА» КЪМ КЛУБ «ОПТИМИСТ» - ПЕЩЕРА

И през 2017 година вокалната група се представи отлично с участието си във фестивали, прегледи и чествания на територията на областта и в страната. На 10 юни 2017 год. групата беше поканена и взе участие в V-тия фестивал на старата градска песен във Велинград. Дует Рашко Тилев, който е ръководител на групата и Лиляна Ташева заеха първо място и бяха наградени с грамота и плакет за отлично представяне.

На 14 юни в Пазарджик взехме участие в ежегодното честване на годишнината от рождението на Георги Шаренков, известен изпълнител на стари градски песни. Изпълнението на групата беше посрещнато с бурни аплодисменти от публиката. Тя беше високо оценена с парична награда и получи нови покани за участие.

Най-значимо е представянето на група „Горска Теменужка“ на V-тия национален фестивал на хората със специфични възможности в Смолян на 24 и 25 юни. При участие на повече от 700 изпълнители

от цяла България, групата беше удостоена от журито с първо място и златен медал за групово участие, а дуетът Рашко Тилев и Лиляна Ташева завоюваха сребърни медали.

За участие в 15-ти Регионален фестивал на хората с увреждания, проведен във Велинград, ВГ „Горска Теменужка“ спечели наградата на публиката, първо място бе дадено на дует-Рашко Тилев и Георги Велков, второ място заслужи дует Лиляна Ташева и Рашко Тилев, а грамота за специална награда получи Марийка Казакова

Ръководството изказва и специална благодарност на Община Пещера за съдействието и осигурения транспорт. ■

Димитрина ГУНЧЕВА

Пази ме, Боже, от родни депутати,
вземачи напразно заплати.
Пази ме, Боже, от политици разни,
дето дават обещания празни!
Пази ме, Боже, от местни велможи,
смъкващи от народа няколко кожи!
Пази ме, Боже, от всичко лошо,
да не стане по-лошо!

Измина 2017-та година,
дойде 2018-та.
Остаряхме с една,
оживяхме пак едва.
То беше жегга, беше адски зной,
после дъжд валя като порой –

щеше да ни отнесе...
Безработни, без пари –
как ли ще се издържи!
Че сме бедни, всеки знай
и теглото ни няма край.
Какво ли ще ни донесе 2018-та?
Каквото се задава...
Без електрика, без вода,
ще намалим и хляба,
месото, млякото...
Ще минем и без тях, нали така?
Както в празничната нощ
бяхме без пукнат грош...
Е, за някои бе суджука,
а за нас – лука... ■

ЕХ, ТОЗИ АРТРИТ!

Стефан СТОЙЧЕВ

Господин Никотински е депутат от родопския регион. Извика той шофьора си Пешо и рече:

Хайде, пали „мерцедеса“! Трябва да отидем до пощата. Имам покана за колет. Какво ли ми изпращат от село?

Едва събраха огромния кош в държавния автомобил и отпрашиха към служебния апартамент на депутата. С асансьора успяха да доведат в жилището любопитния колет. Какво му изпраща баща му? Може би този тежък кош е пълен с благинки! Беше сигурен, че ще има луканки, създърма и още, и още...Над-яваше се да се мъдри там и туба с любимата му сливова ракия...

С нетърпение г-н Никотински отвори пратката. Най-отгоре имаше писмо: „Здравей, синко! Майка ти получи артрит в ръцете. Не е страшно, но не може да си върши работата. И ето, че решихме проблема! Мой приятел ми каза, че депутатите нищо не работят и голяма скука ви е налегнала. Затова ти изпращам този кош – в него има от хубавите игли, та вместо да сучаеш, вземи да нанижееш този тютюн, сложи низите в коша и го изпрати обратно в село – хем ще се разкършиш, хем ще свършиш нещо наистина полезно. Тато ти“.

За първи път депутатът вдигна кръвното налягане... ■

Стоян Дринов (1883 - 1922) пише предимно за деца, но и до днес не е от най-познатите български автори, въпреки че приживе публикува в почти всички вестници и списания за деца, които излизат у нас. В различните издания се подписва с различни псевдоними.

МАЛЪК СЕЧКО

Малък Сечко, майстор славен,
с майсторлъка си прославен:
сутрин седне, па не става -
шие, кърпи, прекроява.
Взел кожата на земята,
па го реже и премята.
Реже, реже, после шие
и под него пак се скрие,
ту я цяла разсъблича,
ту отново я облича.
Денем, нощем няма мира,
все работи, все не спира.

АХ, БЕДА ГОЛЯМА

Изпрати ме мама
с кошница голяма
да бера коприва
в лелината нива.
Копривата расла
коза я опасла.
Ах, беда голяма!
Що ще каже мама?
Изпрати ме мама
с торбичка голяма
в тръни да се свирам,
ягоди да сбирам.
Намерих едничка -
изгубих торбичка.
Ах, беда голяма!
Що ще каже мама?

СВЕТИ ГЕОРГИ

Вий се, сиво стадо
в туй поле широко;
вий се, не поблявай
мощно и високо.

Пролетта се пукна
и снегът избяга;
иде Свети Георги
със усмивка блага.

Иде той окичен
и с цветя и шума,
слънце животворно
спътник му е в друма.

Де какво погледне
с век се подмладява,
де какво облъхне
в миг се съживява.

Цъфна пак полето,
бликна и тревата,
на потока светъл
чиста е водата.

Вий се сиво стадо
и не блей високо -
веч с трева е пълно
туй поле широко.

КОСТЕНЕЦ, ДОЛНА БАНЯ, МОМИН ПРОХОД, ПЧЕЛИН -

Продължение от бр. 12-2017 г.

Михо ЧЕРВЕНКОВ

Курортът Момин проход е най-големият в котловината, най-добре развит, и тук най-много хора са получили здраве, сили и бодрост. Според археолога Г. Баласчев, който е ръководил разкопките през 1923-1925 г., името е свързано с изобилието на минерална вода. Има и предание, запазено сред населението в този дял на Средногорието: след като опитът им да настъпят през прохода при Траянови врата бил неуспешен, турците решили да преминат през Момина клисура и Солу-дервент, но българите, за да спрат нашествениците, преградили река Мъти вир, водата прехвърлила височините при село Леща, наводнила прохода и нашествието на турците било спряно. Името на курорта, според други, е свързано с характера на прохода - многотесен, стръмени не pristъпен, та мoжел да бъде отбраняван... дорисамо от моми. Друга легенда пък разказва, че турски паша имал красива дъщеря, която много обичал, но била с болни крака. Тръгнал с керван от десет коли от Стамбол за София да търси лек. При Солу-дервент спрели на поредната почивка. Девојката видяла наблизо, че на едно място от малката рекичка се издига пара. Поискала и я занесли там. Подпретнала шалварите, потопила краката си в гъола. И станало чудо, по тялото ѝ преминала приятна тръпка и след някое време казала на татко си, че се чувства по-добре. и след няколко дни дъщеря му оздравяла, оттам идва и името Момин проход. Изворите се наричали още Момина и Момина баня. Д-р Хр. Стойчев, известен наш лекар балнеолог, смята, че тези имена са свързани с момите (нимфите), които според легендата са от тракийски и славянобългарски произход. Те се явявали през мрачните нощи в радиоактивните изпарения над минералните извори. Поверието е свързано с култа към водата на древните траки, които първи на Балканите са използвали минералните води. От разкопките става ясно, че минералните извори са били използвани от римляните. Тук изпращали ранените и болните войници в т. нар. «легионни болници». На около 20 м от главния извор е открит римски басейн с два пода, застлани с тухли. Минералната вода се вливала в него по глинени тръби. Оттам водата преминавала в друг, по-голям басейн. При каптирането през 1925 г. е открит стар римски каптаж. Намерени са монети от II и III век от н.е., от времето на императорите Каракала, Гота, Елегебал, Ал. Север и др. Това показва, че около изворите в Момин проход се е извършвала значителна за времето си лечебна дейност и кипял търговски и стопански живот. Вероятно е било така и около другите минерални извори в долината, но разкопки не са правени. След разгрома на Римската империя настъпил упадък в живота около минералните извори. От времето на Първата и Втората българска държава и от

► Средните векове не са открити следи от дейност около десетте минерални извора. В 1564 г. през Солу-дервентминал Яков фон Бецен, който намерил хан и горещи извори от четири места. Подобно съобщение прави и Дриш в XVIII в. През петвековното робство баните са използвани по най-примитивен начин. И след Освобождението местността години наред е била забравена. От 1910 г. вече в популярната медицинска литература излизат статии и съобщения за лековитостта на курорта Момин проход. Резултатите от археологическите разкопки през 1923-1925 г. са публикувани в нашия и задграничния печат. Върху основите на римската баня е направена новата баня, извършено е и модерно каптиране на изворите, което се използва и сега. През 1932 г., когато вече наоколо са вдигнати над 20 частни вили, сред които вилите на Александър Стамболийски и Константин Муравиев, а също и голямата вила «Швейцария», която и сега функционира, са осветени нова, втора балнеолечебница и обновения инхалатор. Западни страни правят предложения за концесии. Изготвено е предложение за създаване на институт за лечение на рака в Солу-дервент, внася се на първо четене в Народното събрание, но поради смяна на правителството идеята не се осъществява. И основаното в 1929 г. Балнеоложко дружество се заема активно с преуспяването на курорт «Момин проход» (име от 1934 г.). През 1946 г. настъпва бум в броя на дошлите да търсят помощ и лечение, нещо за което не са мислили през военните години. Наченато е и голямо държавно строителство. И сега пътуващите с влак или кола по стария Цариградски път, през курорта Момин проход, се радват на наредените три големи красиви сгради на санаториуми, потънали в зеленина, една от които бе специализирана за долекуване на деца, преболеждали от детски паралич, и сега работи. Другите два красиви домове на здравето, в които има модерна санаториална база, също приемат гости за почивка и лечение. Минералната вода, която по радиоактивност е на второ място в страната, идва от 1500 м дълбочина с дебит 920 л/мин. при 64 градуса по Целзий. Тя е бистра, без мирис, с приятни питейно-вкусови качества. Курортният град (през 1906 г. Момин проход е обявен за град) е със стари традиции в лечението на заболяванията на дихателната, сърдечносъдовата, нервната и храносмилателната система, на обменните и различните алергични заболявания. Тук се намира единственото в страната клинично отделение за курортно лечение на кожни заболявания. Благоприятните климатични фактори, уникалното съчетание с термоминерални водни ресурси, в непосредствена близост до централната жп линия и автомагистрала «Тракия», до София, Пловдив и курорта Боровец, наличието на природни и исторически забележителности, създават предпоставки за целогодишно развитие на туризъм - балнеоложки, екологичен, селски, спортен, ловен, конгресен. Всички курорти работят целогодишно. Котловина на здравето - тук за всяка болка има билка, за всяка болка има минерална вода. А древните римляни са казвали: «Изцелението е в банята». ■

ИНТЕРЕСНИ ФАКТИ ЗА ЗДРАВЕТО

Пушачите изпитват повече стрес от непушачите и бившите пушачи.

Проучванията показват, че гушкането преди заспиване помага на мозъка да се отпусне. Това освобождава мисълта и помага за по-лесно заспиване...

... И че консумирането на шоколад може да подобри математическите ви умения.

Самотата отслабва имунната система. Хората с повече приятели и половинка имат с до 60% по-силен имунитет.

Поставянето на захар в раната значително намалява болката и ускорява процеса на зарастване.

Чувството да ти липсва любим човек често причинява безсъние.

Черешите могат да накарат раковите клетки да се самоубият.

Диетичните газирани напитки унищожават зъбния емайл също като амфетамините и кокаина.

Хората, които често се оплакват в социалните мрежи, страдат повече от стрес, тревоги и депресия.

Стресът често е наричан „тихият убиец“ и се свързва със сърдечно-съдовите заболявания, високото кръвно, болките в гърдите и преждевременната смърт.

Домашната котка може да намали риска от инфаркт с 40% и от инсулт с 30%.

Ако спите по-малко от 4 часа или повече от 10 часа, рискът от преждевременна смърт се увеличава значително.

Любовните раздели са толкова тежки, защото тялото и ума преминават през същото, както при отказване от наркотиците. Хората се пристрастяват към любовта, също като към дрогата.

Целувката за добро утро помага за превенцията на свързани със стреса заболявания - стимулира освобождаването на хормони, които помагат на човек да се справя с напрежението.

Банановият шейк е идеално средство срещу махмурлук.

Стоенето с изправен гръб на стола е вредно. Вместо това трябва да се облегнете под ъгъл 135 градуса. ■

ПРОГНОЗАТА ЗА ГОДИНАТА НА ЖЪЛТОТО КУЧЕ НА АСТРОЛОГА И КАБАЛИСТ ГАЛ САСОН

Според западната астрология годината е под влиянието на числото 11, тъй като цифрите от 2018 година се свеждат до това число. Тази година е добра за усъвършенстване на някакъв талант или способност. Освен това 11 е числото на взаимоотношенията.

Това ще е година, в която трябва да станете господар на собствения си живот и своите таланти и умения - като чужд език или кулинария, например. Най-добре би било да развиете взаимоотношения с партньор или хора, които могат да ви помогнат в това.

Като цяло годината няма да е лесна. Имаме пет затъмнения вместо обичайните четири. Венера ще е ретроградна между 6 октомври и 17 ноември. Марс ще е ретрограден от 26 юни до 27 август. Меркурий ще е ретрограден три пъти - от 22 март до 15 април, от 26 юли до 18 август и от 17 ноември до 6 декември. През тези периоди не е добре да се започват нови проекти, да се правят големи покупки. Операции не са препоръчителни през ретроградния Марс. Разбира се, ако се налага и е спешно, няма как да се отложи, но за

останалите случаи е добре да се водите по тези дати.

Тази година ретроградният

Меркурий ще бъде в Овен, Лъв и Стрелец, така че тези знаци ще бъдат повлияни доста силно. Но като цяло овните ще имат добра година, защото Уран най-накрая напуска техния знак. Той е там от 2010 година и е причинил много върхове и спадове. Сега ще бъде по-спокойно. Уран ще навлезе в Телец през май, така че за представителите на този знак ще има сътресения, особено ако са родени около 20-22 април. Близнаците като цяло ще имат добра година, но винаги се влияят много от ретроградния Меркурий и трябва да внимават повече. За раците също е добра година, но на 13 юли има затъмнение в Рак и през следващата година ще им се случат много трансформации.

Лъвовете ще имат силна година. Девите като цяло - също. Нещата ще са положителни и за Везните. Най-добрата година ще е за скорпионите, защото Юпитер влезе в техния знак и ще остане там до 9 ноември. След това ще премине в Стрелец и оттам нататък представителите на този знак

► ПРОГНОЗАТА ЗА ГОДИНАТА НА ЖЪЛТОТО КУЧЕ...

ще имат страхотна година. Те ще са се отървали от Сатурн, който през последните три години им е причинил голямо напрежение. Сатурн ще влезе в Козирог и представителите на този знак ще срещат известни трудности, но ще успеят да осъществят желанията си. Водолеите ще бъдат повлияни от затъмненията и ще бъдат особено чувствителни около 15 февруари. За рибите годината като цяло ще е добра.

Любовта заема важно място тази година. Много хора ще се разведат, но и много ще намерят сродна душа. Едно от затъмненията тази година ще е в близост до Свети Валентин – на 15 февруари, а другото ще е на 27 юли, когато е библейският Ден на годината. Така че планетите ще тласкат хората към истинската им любов.

Във финансовата сфера ще има много промени в средата на май. Така че от април до юни трябва да се внимава с инвестициите. Понеже Сатурн е в Козирог, това ще донесе промени във финансовия свят и в начина, по който възприемаме парите.

При здравето много важно е да отделяте внимание на здравословната диета. Може да се получат проблеми в коленете, в костите, зъбите и

кожата. Така че внимавайте за тези части от тялото.

Ако хората искат да получат дългосрочен резултат за новогодишните си обещания, по-добре е да започнат да ги спазват от новолунието в Козирог, което е на 16, 17 и 18 януари. Друг вариант е да изчакат до китайската Нова година, която е на 15 февруари. На тези дати ще има по-голям ефект, отколкото ако започнат още на 1 януари, защото тогава е пълнолуние и не е добър момент за нови начала.

Китайският хороскоп съдържа 12 животни. 11-то от тях е Кучето. Китайската Нова година започва от 15 февруари, когато е новолуние във Водолей. Тя ще бъде повлияна от концепцията за това животно.

Кучето представлява сигурност, дом, време, прекарано навън. Тази година например е добра за практикуване на кардио-упражнения. Също както кучетата, ако постоянно стоим вкъщи, ще полудеем. Ако имате куче, учете се от него. Ако нямате, това е може би най-доброто време да влезете във връзка с това животно без значение дали е ваше или на други хора. Моето куче се казваше Балкан... ■

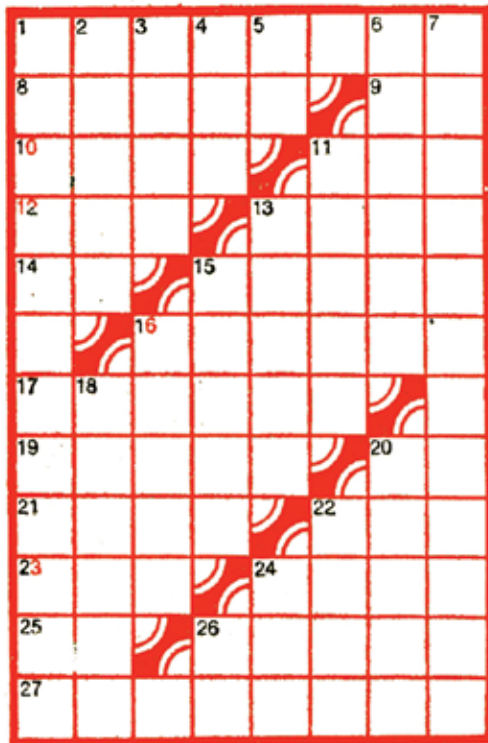
КРЪСТОСЛОВИЦА

Съставил: Иван МАНЧЕВ

ВОДОРАВНО: 1. Морски платноходен кораб с три или четири мачти. 8. Героиня на Островски от комедията "Бедността не е порок. 9. Опитен летец-изтребител. 10. Преживно бозайно животно с мека вълна/мн.ч./. 11. Нисък женски или детски глас. 11 Героиня на Вики Баум. 13. Наемен ловец. 14. Корейска мярка за дължина. 15. Издигната над околните земи обширна равнина със стръмни склонове. 16. Столицата на Армения. 17. Флота, плавателните съдове на една държава. 19. Единствен вид едноименно сем. щъркели. 20. Град във Франция, 21. Град в Ср. Чили, пристанище на Тихия океан. 22. Герой на Дж. Хелър от романа "Нещо се случи". 23. Река в Нигерия. 24. Град в Италия. 25. Стихотворение от А. Мицкевич. 26.

Град в Астраханска област на РСФСР. 27. Вид спорт.

ОТВЕСНО: 1. Наша писателка /1898-1979/ - "Златно сърце". 2. Унгарски поет епик /1817-1882/ - "Толди". 3. Съзвучно завършване на стихове. 4. Древна арменска столица. 5. Град в Гана. 6. Пролетно градинско или диво цвете /мн.ч./. 7. Теория и практика за полети в космоса. 11. Американско многоцветно растение. 13. Наш град във Великотърновски окръг. 15. Най-добрата балерина в балетен състав. 16. Муза на поезията. 18. Приятен мирис, благоухание. 20. Съдружник. 22. Висока дворна лоза, разстлана върху подпори /мн.ч./. 24. Положение във футбола, при което топката излиза извън чертите на игрището откъм противниковата врата. 26. Стихотворение от Петко Славейков. ■

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БР. 1

ВОДОРАВНО: 1. Черни връх. 6. Ара. 7. Лам. 8. Аерон. 11. Ади /Ендре/. 13. Лев. 14. Ило. 15. Сом. 16. "Авала". 18. Ака. 19. Лан. 20. Генератор.

ОТВЕСНО: 1. Чета. 2. "На лов". 3. Иран. 4. "Вам". 5. Хали. 9. Ело. 10. Рем. 11. Ала. 12. Дол. 14. Ивана. 15. Сняг. 16. Акар /Йожен/. 17. Амур. 18. "Але".

ФЕВРУАРИ

ПАМЕТА НА БЪЛГАРИЯ

•3. - 135г. от
рождението на
Стоян Дринов,
български поет и
преводач,
детски писател
(1883 –1922);

•16. - 100 г. от рождението
на Веселин Андреев (Георги
Георгиев
Андреев),
български поет
и публицист
(1918
-1991);

•8.-160 г. от рождението на
Херман Шкорпил, чешко-
български археолог и музейен деец,
геолог, ботаник,
архитект, библиотекар, заедно с
братята си Карел
и Владимир е сред
създателите на
българската археологическа наука и музейно дело (1858 - 1923);

•23. - 195 г. от рождението на Найдено Геров Добрович,
български писател,
езиковед и
общественик
(1823 -1900).

19.ІІ. - 145 ГОДИНИ ОТ ОБЕСВАНЕТО НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ (1873)

